

Asia: VN/28370/2020

Kuluttajaluottoja koskevan lainsäädännön tarkistaminen. Työryhmän mietintö.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Keskuskauppakamari on ollut edustettuna hankkeen seurantaryhmässä. Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja lausuu siitä seuraavan.

Yleistä

Keskuskauppakamari toteaa, että ylivelkaisuuden vähentäminen on tärkeä tavoite. Erityisen keskeisessä roolissa tämän tavoitteen saavuttamisessa Keskuskauppakamari pitää kuluttajien taloudenhallintakykyjen parantamista. Taloudenhallintaosaamisen kehittämisessä on syytä ottaa huomioon eri-ikäiset kuluttajaryhmät (ikääntyneet, työikäiset, nuoret) sekä erilaiset viestintäkanavat ja neuvontaresurssit.

Keskuskauppakamari toteaa, että työryhmämietinnössä esitetään osin hyviä keinoja ylivelkaantuneisuuden vähentämiseksi, mutta kaikki esitetyt keinot eivät ole vielä tässä vaiheessa tarpeellisia tai sellaisia, että niiden avulla voitaisiin päästä haluttuun tavoitteeseen.

Korkokaton alentaminen

Keskuskauppakamari toteaa, että kuten työryhmämietinnössä hyvin tuodaan esiin, korkokattosäätelyyn on melko lyhyellä aikajaksolla tehty lukuisia muutoksia, joista osa on ollut väliaikaisia. Keskuskauppakamari toteaa, että sääntelymuutoksista ja niiden tosiasiallisista vaikutuksista on saatavilla vasta vähän tietoa. Lisäksi on haastavaa arvioida, mitkä vaikutukset ovat johtuneet siitä, ettei nykyinen sääntely mahdollisesti olisi riittävän tehokasta ja mitkä puolestaan ovat johtuneet pandemiatilanteen vaikutuksista kuluttajien talouteen. Tietopohjaisen

lainvalmistelun näkökulmasta olisi erittäin tärkeää saada riittävästi tietoa jo tehtyjen muutosten vaikutuksista ns. normitilanteessa, jotta voitaisiin tehdä kattava ja oikeellinen vaikutusarviointi, joka huomioisi myös lähivuosina alalla voimaan tulevan muun sääntelyn (mm. positiivinen luottotietorekisteri). Keskuskauppakamari on myös aiemmissa kuluttajaluottoja koskevissa lausunnoissaan korostanut huolellisen jälkiarvioinnin merkitystä, jolloin jälkiarvioinnissa saatuja tietoja voitaisiin hyödyntää muissa saman alan lainsäädäntöhankkeissa.

Korkokaton alentaminen voisi vaikeuttaa myös maksukykyisten asiakkaiden luotonsaantia. Lisäksi työryhmämietintöön liitetyn eriävän mielipiteen ja lausuman (Suomen Asiakkuusmarkkinointiliitto ry ja Kaupan liitto ry) mukaan Suomen korkokattosääntely on jo nykyisellään yksi EU:n tiukimmista.

Edellä mainituista syistä johtuen Keskuskauppakamari ei vielä tässä vaiheessa pidä korkokaton pysyvää alentamista 20 prosentista 15 prosenttiin perusteltuna. Jos korkokattoa päädytään alentamaan, sitä ei kuitenkaan pidä alentaa 15 prosenttia alemmas. Korkokaton sitomisesta viitekorkoon Keskuskauppakamarilla ei ole sen enemmälti huomauttamista. Kuitenkin asiassa on huomioitava se, että muutos vaatii tietojärjestelmämuutoksia, joihin on varattava riittävä siirtymäaika.

Keskuskauppakamari suhtautuu taannehtivaan sääntelyyn erittäin pidättyväisesti. Taannehtiva sääntely on ongelmallista niin ennakoitavuuden kuin oikeusvarmuudenkin näkökulmasta. Mikäli korkokattoa alennetaan ja sääntely ulotetaan koskemaan ehdotuksen mukaisella tavalla myös ennen 1.9.2020 tehtyjä jatkuvia luottoja siltä osin kuin niistä tehdään uusia nostoja, voi tämä johtaa vanhojen luottosopimusten irtisanomiseen luotonantajien toimesta.

Hyvä luotonantotapa ja markkinointiin kohdistuvat muutosehdotukset

Keskuskauppakamarilla ei ole huomautettavaa ehdotuksen hyvää luotonantotapaa koskevaan säännökseen esitetyistä muutoksista. Säännöksessä eriteltäisiin nykyistä tarkemmin, minkä tyyppistä markkinointia erityisesti olisi pidettävä hyvän luotonantotavan vastaisena. Säännöstä tehostaisi työryhmän ehdottama muutos kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin, jonka perusteella hyvän luotonantotavan mukaisen menettelyn vastaisesta markkinoinnista voidaan jatkossa määrätä seuraamusmaksu.

Työryhmämietinnössä ehdotetaan myös sääntelyä, jonka mukaan luoton mainonnassa tulisi jatkossa antaa tietyn asiasisällön mukainen varoitus. Keskuskauppakamari toteaa, että tämän ehdotuksen toteuttamista on vielä jatkovalmistelussa syytä arvioida. Keskuskauppakamari ei pidä kyseisenkaltaista varoitusta erityisen tehokkaana keinona sääntelyn tavoitteisiin nähden. Keskuskauppakamarissa yhtyy myös mietinnössä esitettyyn näkemykseen siitä, että mainonnassa

annettujen tietojen lisäämisellä voi olla jopa tietojen saantia heikentävä vaikutus, jos kuluttaja ei jaksakaan suuren tietosisällön vuoksi enää perehtyä riittävällä tavalla edes oleellisiin tietoihin.

Lisäksi työryhmämietinnössä ehdotetaan säädettäväksi siitä, missä järjestyksessä tarjolla olevat maksutavat tulisi esittää kuluttajalle tämän ostaessa hyödykkeitä verkossa. Ehdotuksen mukaan luotollisia maksutapoja on tarjottava viimeisenä. Keskuskauppakamarilla ei ole järjestyksen suhteen lausuttavaa. Kuitenkin Keskuskauppakamari kehottaa vielä jatkovalmistelussa harkitsemaan oletusvalintojen kieltämistä koskevaa ehdotusta siltä osin kuin kuluttaja ei edes itse voisi valita itselleen oletukseksi jotain tiettyä maksutapaa. Tämä voisi heikentää tarpeettomasti asiain sujuvuutta.

Keskuskauppakamari korostaa, että siirtymäajan on oltava riittävän pitkä, minimissään ehdotettu 6 kk. Lisäksi Keskuskauppakamari toteaa, että käräjäoikeuksille tulisi turvata riittävät resurssit summaaristen asioiden käsittelyyn.

Harju Raisa
Keskuskauppakamari